

Protocol dalla seduta dil cussegl da vischnaunca dils 27 da matg 2026 allas 20.00 uras ella halla da gimnastica ad Andiastr

Presenza:	13 commembers dil cussegl
Perstgisas:	Patrick Albrecht, Dardin Ermano Tuor, Danis Ivan Muoth, Breil
Hosps:	9 persunas
Cumissiu da gestiun:	Andreas Cadonau, Vuorz Daniel Jörg, Dardin Sonja Tenner-Alig, Breil
Substituts presents:	Cedric Spescha, Andiastr Robert Veraguth, Vuorz
Representants dalla suprastanza:	Roman Flepp, president communal Adrian Bergamin, genau Heini Hunger, genau Ramon Schmed, genau Pascal Spescha, genau
Presidi:	Rolf Sgier, president dil cussegl
Actuar:	Simon Collenberg, canzlist
Tractandas:	<ol style="list-style-type: none">1. Approbaziun dil protocol nr. 2 dalla seduta dil cussegl dils 26 da mars 20262. Quen e rapport annual 20253. Rapport da revisiun ed approbaziun dil quen annual 20254. Revisiun parziala dalla lescha da salarisaziun5. Augment dil pensum dil president communal tenor la nova lescha da salarisaziun6. Nova piazza per la gruppa turissem/gruppa stradala7. Nova piazza egl uffeci da baghegiar8. Orientaziuns9. Varia

Beinvegni ed avertura

Rolf Sgier, president dil cussegl da vischnaunca, arva la tiarza radunonza en la nova perioda d'uffeci e fa a tuts in cordial beinvegni.

1. Approbaziun dil protocol dalla seduta dil cussegl dils 26 da mars 2026

Il protocol ei vegnius tarmess tier allas cusseglieras ed a tuts cussegliers. Il president dil cussegl suttametta quel alla discussiun. Il protocol vegn approbaus unanimamein.

2. Quen e rapport annual 2025

Simon Collenberg, canzlist communal, presenta il quen e rapport annual 2025:

Il quen siara cun in gudogn da frs. 2'240'658.36 ed ei aschia in toc pli aults che previu tenor il preventiv 2025 (frs. 439'080).

Cun 43% seresulta la maioritad dallas expensas tier il sector scolaziun e formaziun (frs. 3'585'769.15). Silsunter suondan la sparta traffic cun 16% dallas expensas, la sparta sanadad cun 14% dallas expensas e la sparta administraziun generala cun 12%.

Sch'ins pren las entradas sut la lupa, croda spert en egl, che bunamein la mesadad dallas entradas (48%) seresultan entras il recav fiscal. 17% dallas entradas sedattan entras indemnisaziuns (frs. 3'082'336.15), nua che la gronda summa vegn recaltgada tier il recav da vendas (frs. 1'746'759.92). Tier quellas entradas s'audan denter auter la vendita d'energia da concessiun, la vendita d'energia da participaziun e pil diever dalla reit d'energia. Era la vendita dalla lenna diever, dalla lenna da brisch, dallas lubientschas da carrar ed aunc biaras ulteriuras entradas vegnan registradas sut quella rubrica.

Ina ulteriura gronda part dallas entradas, numnadamein 10% da talas (frs. 1'756'069.48), registrescha la vischnaunca entras regals e concessiuns. Cheutier s'audan ils tscheins d'aua (frs. 1'446'183.03), provisiuns d'energia e la cumpensaziun dil néz d'aua.

Simon Collenberg declara plirs svaris denter il preventiv 2025 ed il quen 2025. Oravontut tier las posiziuns dalla sanadad (contribuziun Spital regional Surselva, Contribuziun alla Spitex) ha ei dau in surpli da cuosts. Perencunter ein ils cuosts per ils susteniments en vischnaunca sereduci per frs. 89'964.50. Ulteriurs cuosts supplementars enviars il preventiv ha ei denter auter dau tier ils baghetgs da scola (niev plaz da giugs), tier il manteniment da vias, tier il manteniment dil provediment d'aua sco era tier il manteniment da baghetgs ed indrez.

La raschun principala, daco ch'il gudogn ei en cumparegliaziun cul quen 2025 in toc pli bass schai vid las entradas ord l'energia. Igl onn 2025 ha la vischnaunca registrau frs. 2'104'700.11 dameins entradas tier quella sparta en cumparegliaziun cul quen 2024. Co quellas entradas sesviluppeschon egl avegnir ei el mument aunc aviert sco era dependent da plirs criteris.

Tier il quen d'investiziuns muntan las investiziuns nettas a frs. 2'288'274.00. Ina gronda investiziun ch'ei aunc buca messa entuorn ei il provediment d'aua a Danis. Cun la sanaziun dalla Via Ruast han ins pér entschiet avon pauc temps. Quella era medemamein previda igl onn 2025. Pliras investiziuns ha la vischnaunca saviu terminar: Sanaziun casa da scola Dardin (scaldament), Via s. Giusep Dardin, Via Curtgin Vuorz, Via Val Capeder Dardin, Via da quartier Ruast, Provediment d'aua Vuorz, Sanaziun tegia d'alp Tschegn Dado, Sanaziun Cascharia Breil, Investiziuns vehichel.

Simon Collenberg, canzlist communal dat entginas explicaziuns tier la situaziun finanziaria dalla vischnaunca. La situaziun finanziaria ei da valetar sco fetg buna. Ils deivets muntan a

frs. 12'000. Vitier vegn il deivet da frs. 1'564'000.- enviars l'Infra SA. Las investiziuns nettas han ins saviu finanziar cumpleinamein cun il cashflow - pia ord l'atgna finanziaziun. Arisguard las entradas eisi explicit da menziunar che talas ord l'energia ein pil mument grev da prognosticar. Quellas restan denton el futur fetg impurtontas. Las entradas ord ils tscheins d'aua ein era dependentas da plirs criteris. Tier las taglias schaijan las entradas ord il quen 2025 datier da quellas dil quen 2024. Las consequenzas en connex cun la taglia sin la valur dall'atgna locaziun ein pil mument grevas da prognosticar.

Tier las expensas (cunzun tier investiziuns), las qualas caschunan amortisaziuns a liunga vesta el quen da gudogn e sperdita vala ei dad esser precauts. Ei vala da differenziar denter investiziuns che portan direct ni indirect ina plivalur economica e quellas che caschunan cuosts sur pli liung temps.

Facit:

- La situaziun finanziaria ei fetg buna – la situaziun da partenza ei ideala a vesta dallas sfidas che spetgan ed arisguard dil svilup dalla vischnaunca.
- Igl ei fetg impurtont da far investiziuns per che la vischnaunca sappi far las lavurs da manteniment e sesviluppar vinavon.
- Denton ston tuttas investiziuns vegnir examinadas da rudien eifer ils gremis communalas.

Adrian Bergamin, genau, presenta la situaziun dall'Infra BWA SA. Las investiziuns activadas muntan a frs. 3'026'871 e las investiziuns totalas a frs. 7 milliuns. Las contribuziuns annualas muntan per la vischnaunca a frs. 274'284 e per las Pendicularas a frs. 150'000.

Tier il quen 2025 dat ei neginas damondas e negina discussiun eifer il cussegl da vischnaunca.

3. Rapport da revisiun ed approvaziun dil quen annual 2025

Andreas Cadonau, president dalla cumissiun da gestiun e quen pren il plaid.

Preziau president, preziada suprastanza e preziai presents.

Jeu vi buca entrar en ils detagls dil quen communal ch'il canzlist Simon Collenberg ha presentau exemplaricamein. Bien era ch'il genau Adrian Bergamin ha presentau il quen dall'Infra BWA SA. In quen che cuntegn buca grond misteris. En connex cun il quen 2025 astgan ins tschintschar dad in solid quen ch'ins astga proponer d'approbar cun buna cunscienza. Las finanzas dalla vischnaunca da Breil ein en in stan legreviel - ina buna basa per dumignar las sfidas futuras che nus enconuschin tuts.

El rapport tiel quen communal havein nus saviu leger che las entradas communalas ein volatilas, quei vul dir ch'ellas semidan tenor situaziun. En quei connex ha il canzlist gia menziunau las entradas dalla vendita d'energia ni la taglia silla valur dalla atgna locaziun che svanescha. El rapport san ins era leger ch'ei seigi perquei da tener bein quita dallas expensas. En vesta dallas tractandas dalla sesida da questa sera ei la cumissiun da gestiun empau dil meini che quella veglia da tener a mistregn las expensas seigi buc exnum avon maun tier la suprastanza communal.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca approbescha unanimamein il quen annual 2025 ed il rapport annual 2025 sco era il quen dalla Meglieraziun Breil-vitg e dat descharscha alla suprastanza sco era all'administraziun communal.

La fatschenta vegn suttamessa al referendum facultativ (art 21 constituziun communal).

4. Revisiun parziala dalla lescha da salarisaziun

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein da buca entrar en la fatschenta (tractanda).

5. Augment dil pensum dil president communal tenor la nova lescha da salarisaziun

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein da buca entrar en la fatschenta (tractanda).

6. Nova piazza per la gruppa turissem/gruppa stradala

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein da buca entrar la fatschenta (tractanda).

7. Nova piazza egl uffeci da baghegiar

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein da buca entrar en la fatschenta (tractanda).

8. Orientaziuns

Roman Flepp, president communal, pren posiziun sin las tractandas. El seigi surstaus ch'il cussegl da vischnaunca seigi buca entraus ellas tractandas. Ord sia vesta eisi donn ch'ei ha gnanc dau ina discussiun. Secapescha seigi la decisiun davart dil cussegl da vischnaunca d'acceptar.

Roman Flepp, president communal informescha sur da certs projects.

Via da colligiaziun

Las convegnas per acquistar il sulom necessari ein tuttas returnadas. La cooperaziun e comunicaziun cun tut las proprietarias ed ils proprietaris ei era fetg buna. Proximamein vegn la damonda da baghegiar publicada e las lavurs da construcziun screttas ora.

Nova organisaziun communal

L'emprema seduta cun collaboraturs da Curia ha giu liug ils 4 da matg. Ils 27 da matg han ils cussegladers presentau ils emprems resulats e certas propostas. Ils 9 da zercladur 2026 ha liug l'emprema seduta cun la cumissiun "nova organisaziun communal".

9. Varia

Damondas eifer il cussegl da vischnaunca:

Gérard Carigiet, cusseglier: Dat ei in contract cun Surselva Turissem arisguard il pensum turistic? L'organisaziun Surselva Turissem haveva detg ch'els fetgien in questunari. Cu eisi previu da far il questunari?

Roman Flepp, president communal declara ch'el sclareschi quella tematica.

Pieder Blumenthal, cusseglier: Eis ei previu zacu da far ina sanaziun dalla casa da scola a Danis e co vesa quei ora tier las autras scolas?

Roman Flepp declara ch'ei vegn pil mument elaborau ina analisa dalla scola a Breil. La situaziun dils scolars vegn prida sut la lupa. Ei vegn en quei connex era elavurau ina strategia dalla scola. Leu seigi Pascal Spescha, genau, vid far gronda lavur.

Pieder Blumenthal manegia ch'ei seigi impurtont dad analisar beinprest la situaziun dils scolars. Cussegliera Andrea Cathomas explichescha che la sanaziun dalla scola seigi uss urgenta. Ei seigi buca pusseivel da stuschar ora quella. Ei fussi era prudent d'involvar las persunas d'instrucziun, aschia che quellas san purtar en lur experientschas.

Ramon Schmed, genau: La scola da Danis ei vegnida sanada ord la vesta energetica. Denter auter han ins fatg lavurs da sanaziun vid il tetg.

Actualmein ei igl inschignier responsabel vid la planisaziun dallas lavurs da sanaziun. Medemamein va la suprastanza communal era sur tuttas immobilias ora per far in plan da sanaziuns adequat.

Werner Vincenz, cusseglier: La via da Ruast ei vegnida cavada si. Vegn la lingia d'aua remplazzada?

Heini Hunger, genau: Quella lingia vegn remplazzada. L'actuala lingia secatta en in miserabel stan. Igl inschignier responsabel vegn ad informar ils convischins sur da talas lavurs.

Christian Friberg, cusseglier: Co vesa ei ora cullas Pendicularas da Breil? Certs hosps cumpran igl abbonament dalla Surselva, fors era pervia la situaziun incerta arisguard las pendicularas. Entras quei spiardan las Pendicularas da Breil certas entradas.

Roman Flepp, president communal: Il process dallas Pendicularas basegna temps. Venderdis, ils 29 da matg, ha liug la proxima seduta dil cussegl d'adminstraziun dallas pendicularas. La cumissiun da finanzas sut il meinaproject extern ed expert dallas pendicularas Adrian Wolf ha elavurau in plan da sanaziun. Ils investurs dall'Anavon SA sco era la vischnaunca ston en in proxim pass approbar il plan.

Jeu sai di ch'ei drova ina finanziaziun dils actuals investurs en rama da plirs milliuns sco era in engaschi dalla vischnaunca da plirs milliuns. Jeu mon da quei anora che la suprastanza communal sa suttametter la fatschenta sil pli baul el decuors digl atun 2026 al pievel per votaziun.

Cornelia Deplazes-Cathomen, cussegliera: Co va ei vinavon cul project per embellir il Lag da Breil? Ei enzatgei en rocla?

Roman Flepp, president communal: Actualmein ein igl inschignier ed igl uffeci da baghegiar vid l'elavuraziun dil project. Nossa finamira ei da risguardar el proxim preventiv l'investiziun sco tala.

Cornelia Deplazes-Cathomen ha ina ulteriura damonda arisguard l'organisaziun dallas lavurs eifer il biro electoral, la quala vegn sclarida.

La seduta dil cussegl da vischnaunca ei allas 21.15 uras alla fin.

Breil, ils 27 da matg 2026

Il president

Rolf Sgier

Igl actuar

Simon Collenberg